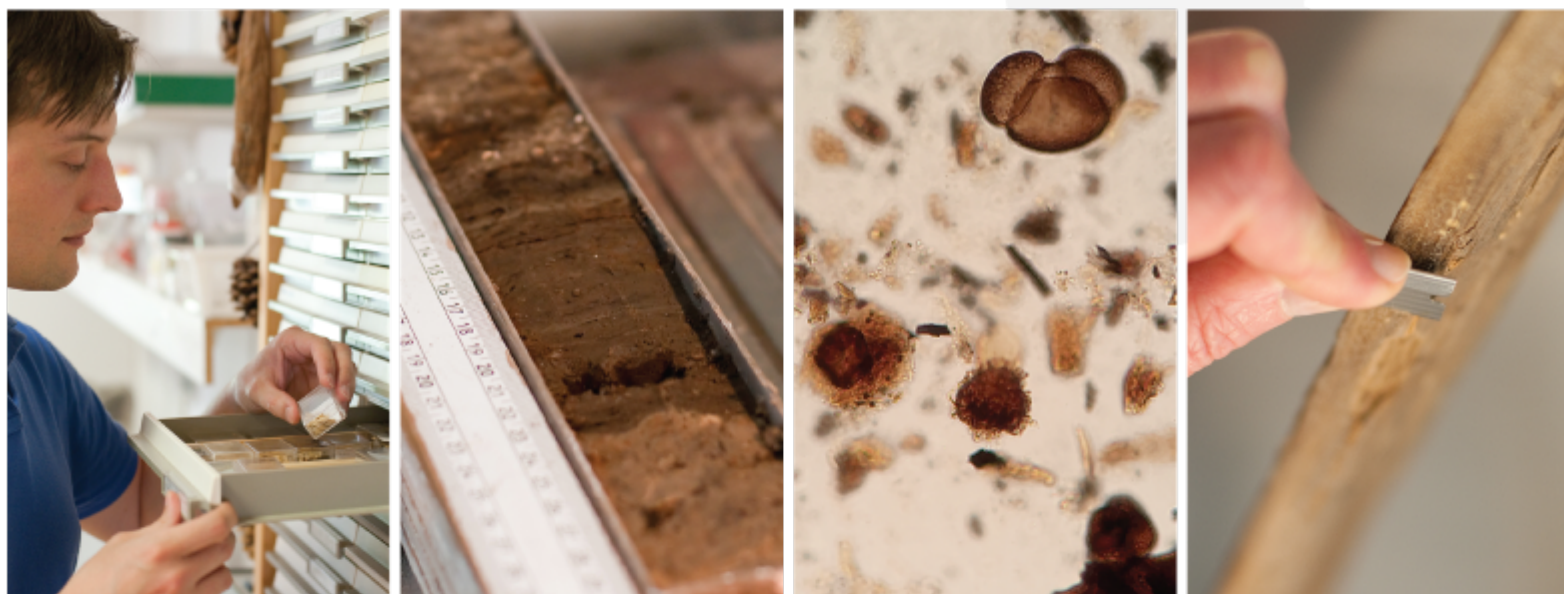


Voorstel voor selectieadvies Holsbeek - Verhaegenstraat: waardering pollen en botanische macroresten



Selectieadvies

DATUM

SEPTEMBER 2020

AUTEUR

W. VAN DER MEER & M. VAN WAIJEN



Colofon

Titel:

Voorstel voor selectieadvies Holsbeek-Verhaegenstraat: waardering pollen en botanische macroresten

Auteurs:

W. van der Meer (Senior KNA specialist archeobotanie)

M.van Waijjen (Senior KNA specialist archeobotanie)

Opdrachtgever: Studiebureau Archeologie bvba

Projectcode: 2019E164

Gemeente: Holsbeek

Plaats: Holsbeek

Toponiem: Verhaegenstraat

ISSN: 1568-2285

© BIAX Consult, Zaandam, 2020

Correspondentieadres:

BIAX Consult

Symon Spiersweg 7 D2

1506 RZ Zaandam

tel: 075 – 61 61 010

e-mail: biax@biax.nl

www.biax.nl

1. Inleiding

In 2019 voerde Studiebureau Archeologie onder leiding van N. van Liefveringhe archeologisch onderzoek uit op de locatie Holsbeek-Verhaegenstraat. Bij de opgraving heeft het veldwerkteam bodemstalen genomen uit een waterkuil uit de Romeinse periode. Deze stalen zijn geselecteerd voor onderzoek van palynologisch materiaal en botanische macroresten.

De stalen zijn geïnventariseerd om de geschiktheid voor vervolgonderzoek (analyse) te bepalen. Op basis van de concentratie, conserveringstoestand en informatiewaarde van de plantenresten zal worden bepaald of het staal kan bijdragen aan het beeld van het landschap of de lokale agrarische economie. De resultaten van deze inventarisatie en waardering zijn in dit rapport beschreven en vormen de basis voor het voorstel voor selectieadvies van de stalen.

2. Methoden

2.1 PALYNOLOGISCHE RESTEN

Uit een klein bulkstaal uit de coupe van een waterkuil is door *BIAX Consult* op een substaal genomen voor opwerking tot pollenpreparaat. Het substaal is opgewerkt volgens de standaardmethode.¹ Een overzicht van is weergegeven in **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..**

Tabel 1 Holsbeek-Verhaegenstraat, overzicht het pollenstaal.

spoor	laag	tracers	volume	labcode	context	datering
S150B	-	17.461*2	4 ml	BX9040	waterkuil	ROM

Het pollenpreparaat is vervolgens door M. van Waijjen geïnventariseerd met een doorvallend-lichtmicroscop met vergrotingen tot 10x100. Bij de inventarisatie is de concentratie, diversiteit en conservering van het pollen beoordeeld.

2.2 BOTANISCHE MACRORESTEN

Er is een bulkstaal uit dezelfde waterkuil geselecteerd voor onderzoek van botanische macroresten. Het grondstaal is door Studiebureau Archeologie bvba met water gezeefd over een zeefkolom met minimale maaswijdte van 0,25 mm. Een overzicht is weergegeven in *tabel 2*. De inventarisatie van de botanische macroresten werd uitgevoerd door W. van der Meer en bestond uit het beoordelen van een steekproef op conservering en samenstelling met behulp van een opvallend-lichtmicroscop met een vergroting tot 10x5.

¹ De acetolyse volgens Erdtman, met toevoeging van *tracers*.¹ De bereiding is uitgevoerd onder leiding van M. Hagen van het Laboratorium voor Sedimentanalyse van de Vrije Universiteit van Amsterdam.

Tabel 2 Holsbeek-Verhaegenstraat, gegevens van het macrorestenstaal.

spoor	laag	volume	context	datering
150B	-	ca. 5l	waterkuil	ROM

3. Resultaten

De resultaten van de pollen- en macrorestenwaardering worden hieronder besproken. De resultaten zijn weergegeven in *bijlage 1* (palynologische resten) en *bijlage 2* (botanische macroresten).

3.1 PALYNOLOGISCHE RESTEN

Ondanks de matige conservering is toch voldoende determineerbaar pollen aanwezig voor een betrouwbare analyse. Veruit het meest pollen is afkomstig van diverse soorten graslandplanten. Daarnaast zijn ook enkele boomsoorten in het pollenspectrum aanwezig. Tijdens de inventarisatie zijn in zeer lage waarden antropogene indicatoren aangetroffen. De paar pollenkorrels van granen lijken vanwege de matige conservering niet verder op naam gebracht te kunnen worden.

3.2 BOTANISCHE MACRORESTEN

Het staal bevat slechts enkele, slecht geconserveerde botanische macroresten. Hieronder bevinden zich enkele graankorrelfragmenten, die niet verder te determineren zijn, en enkele bramenpitjes. Het staal bevat vrij veel houtskool en verder enkele zeer kleine fragmenten aardewerk en bot.

4. Voorstel voor selectieadvies

Alleen het pollenstaal is geschikt voor verder onderzoek. De onderzoeksresultaten zullen basale informatie geven over de toenmalige landschapsoopenheid, de vegetatie en het landgebruik.

Bijlage 1 Holsbeek-Verhaegenstraat, resultaten van de polleninventarisatie.

Verklaring: . = afwezig, + = sporadisch aanwezig, ++ = aanwezig, +++ = regelmatig/veel aanwezig, ++++ = zeer veel aanwezig.

spoor context labcode	S150B waterkuil BX9040	
rijkdom	matig rijk	rijkdom
conservering	slecht/matig	conservering
telbaar	ja	telbaar
globale AP/NAP	20/80	globale verhouding bomen/niet-bomen
bomen en struiken (drogere gronden)	++	bomen en struiken (drogere gronden)
bomen (nattere gronden)	++	bomen (nattere gronden)
cultuurgewassen	+	cultuurgewassen
waaronder: granen-type	+	waaronder: Cerealie-type
akkeronkruiden en ruderalen	+	akkeronkruiden en ruderalen
graslandplanten en kruiden (algemeen)	++++	graslandplanten en kruiden (algemeen)
moeras- en oeverplanten	+	moeras- en oeverplanten
veenmos	+	<i>Sphagnum</i>
varens	+	varens
verkoelde plantenresten	++++	verkoelde plantenresten

Bijlage 1 Holsbeek-Verhaegenstraat, resultaten macroresteninventarisatie. Verklaring: o = onverkoold, v= verkoold, . = afwezig, + = 1-10 resten, ++ = 11-100 resten, +++ = >100 resten, ++++ = >1000 resten, U = uitstekend, G = goed, R = redelijk, M = matig, S = slecht.

spoor	laag	cultuurgewassen (v)	kafresten (v)	wilde planten (v)	soortvariatie (v)	kwaliteit (v)	cultuurgewassen (o)	kafresten (o)	wilde planten (o)	soortvariatie (o)	kwaliteit (o)	cultuur- /gebruiksgewassen	wilde planten van	aardewerk	houtskool	bot	analyse macroresten
150B	+	+	.	.	1	5	.	.	+	2	5	graan	braam	+	++	++	n